

БӨЛІМ: ДЕФЕКТОЛОГИЯ

Балаларды мұқияттылыққа тәрбиелеу

ЖАРИЯЛАНДЫ
07.10.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/165155/

Психологиялық-педагогикалық әдебиеттердегі « мұқияттылық» ұғымы.

Мұқияттылыққа тәрбиелеу үшін мектепке дейінгі білім беру мекемесінің тобында дамытушы орта құру.

Мұқияттылықтың адамгершілік қасиеттерін қалыптастыру механизмі.

Мектеп жасына дейінгі балалардағы мұқияттылық сапасының тәрбиелік көрсеткіштері мен деңгейлері.

Мұқияттылыққа тәрбиелеудің әдістері мен формалары.

Мұқияттылыққа тәрбиелеу — мектеп жасына дейінгі балаларды өз бетінше өмір сүруге дайындаудағы маңызды сәттердің бірі. Ұқыпты адам әрдайым үлкен жетістіктерге жетеді, өзіне жүктелген міндеттерді ондай қасиетке ие емес адамға қарағанда жақсы орындайды, ұқыпты адаммен бір қоғамда болу жағымды. «Ұқыптылық» ұғымының нені білдіретінін түсіну үшін біз түсіндірме сөздіктерге жүгіндік: С.И. Ожегов, В.Даль және Т.Ф. Ефремова. Барлық үш сөздікте де осы сөздің ұқсас түсіндірмелері келтірілген. Сонымен, С.И. Ожегов түсіндірме сөздікте былай деп жазды: «Ұқыпты – таза, ұқыпты, ұқыпты»[1]. В.Даль келесі анықтаманы келтіреді: «Тазалықты, ұқыптылықты жақсы көретін ұқыпты адам»[2]. Орыс тілінің түсіндірме сөздігінде Ефремова былай деп анықтаған: «Ұқыпты адам – адам таза, ұқыпты, ұқыпты, ұқыпты, барлық жерде ұқыптылық пен тәртіпті сақтайды»[3]. Барлық ұғымдарды қарастыра келе, ұқыптылық ұқыптылық, ұқыптылық, ұқыптылық, барлық жерде тазалық пен тәртіпті сақтау деген қорытындыға келдік. Бұл сіздің сыртқы келбетіңізді бақылауды, қажетті гигиеналық процедураларды орындауды, ұйымшылдықты және тәртіпті болуды білдіреді. Біз балаларды пәндік дамытушылық орта, тәрбиенің әртүрлі әдістері мен формалары арқылы тәрбиелеуге тырысатын әрбір адамға қажет осы қасиеттер.

Сонымен, психологиялық-педагогикалық әдебиеттерді зерттегеннен кейін біз топта қажетті нәтижеге қол жеткізуге ықпал ететін дамытушы ортаны құруға кірістік, атап

айтқанда, мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу, ұқыптылық сияқты берілген қасиет, Балалардың ұқыптылық қасиетіне ие болу мотивтері болуы үшін кітапханаға тиісті әдебиеттерді қостық: А.Барто «Оба қыз», К.Чуковский «Мойдодыр», «Федорино қасіреті». Балаларға осы шығармаларды оқи отырып, біз балалардың бойында әрдайым ұқыпты келбетке деген құштарлықты дамытамыз; балаларды жастайынан ұқыптылыққа тәрбиелеу.

Тазалық пен ұқыптылыққа тәрбиелеу үшін асханада кезекшілік бұрышы енгізіліп, оны «Көмекшілер» деп атады. Біз бұл бұрышқа «кезекшілер тақтасын» орналастырдық, онда орналасқан қалталарда суреттері бар суреттер, әр баланың өз суреті бар, егер бала кезекші болып тағайындалса, онда ол өз суретін тауып, қалталарына салады. қызмет түрінің суреті астында, мысалы, асхана бейнеленген суреттің астына. Кезекшілер үстелді дұрыс қойып, ыдыс-аяқты ретке келтіріп қана қоймай, сонымен қатар дастархан жаюды бастамас бұрын қолды сабынмен жақсылап жуып, ретке келтіріп, шаш үлгісін жасап, алжапқыш пен қалпақ кию керектігін білуі керек. . Сондай-ақ кезекшілік бұрышына «Дастархан жаю алгоритмін», «Ұқыпты тамақтану ережелерін» орналастырдық. Осылайша, біз балаларды сыртқы келбетінде, киімінде және олар айналысатын іс-әрекеттерінде тазалықты сақтауға үйретеміз. Естеріңізге сала кетейік, балалардың кезекшілігі тек асханада ғана емес, табиғат аясында да жүзеге асырылады, сонымен қатар сынып жетекшілері тағайындалады. Кезекшіліктің барлық түрлері балалардан тәртіпті, еңбекқор, ұқыпты болуды талап етеді.

Сонымен қатар біз «Қыз- ана» рөлдік ойынына арналған бұрыш ұйымдастырдық. Бұл ойын үшін әртүрлі атрибуттардың өте көп саны қажет: төсек-орын жиынтығы, ыдыс-аяқ жиынтығы, қуыршақтар, қуыршақтарға арналған киімдер, жиһаздар, әртүрлі тақырыптық ұсақ-түйектер, аксессуарлар. «Қыз-ананы» ойнай отырып, мектеп жасына дейінгі балалар күнделікті өмірде қажетті дағдыларды меңгереді: тамақ ішер алдында міндетті түрде қол жуу, шешіну және дұрыс реттілікпен киіну, ас құралдарын, майлықтарды дұрыс пайдалана білу, ойыншықтарды орнына қою. Қуыршақтармен мұндай ойындар балалардан қуыршақ бұрышындағы тәртіп пен тазалыққа, қуыршақтардың ұқыпты сыртқы түріне қамқорлық жасауды талап етеді. Сондай-ақ, ата-аналармен жұмыс жүргізу қажет, өйткені олармен білім беру мәселелерінде өзара әрекеттесу табысты нәтиженің үлкен ықтималдығына кепілдік береді, бұл үшін ұсыныстар мен талаптар ата-аналар бұрышына орналастырылды. балалардың сыртқы келбеті. Ал қабылдау бөлмесіндегі балалар үшін киімдерді шкафқа салу және бүктеу алгоритмдері орналастырылды.

Балаларда ұқыптылық сезімін қалыптастыру үшін «Мектепке дейінгі педагогика» оқулығында сипатталған адамгершілік қасиеттерді тәрбиелеу механизмін ұстану қажет Козлова С.А., Куликова Т.А.[4, 62-63 беттер].

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.